

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

15 juni 2005

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heer Herman Schueremans, de dames Margriet Hermans en Marleen Vanderpoorten, de heer Sven Gatz en de dames Dominique Guns en Annick De Ridder –
betreffende de algemene maatschappelijke aanvaarding en gelijkschakeling van holebi's**

Dit voorstel van resolutie werd op 9 maart 2006 ingetrokken.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Hoeveel homo's, lesbiennes en biseksuelen er in Vlaanderen zijn, valt moeilijk te zeggen. Lang niet alle holebi's zijn openlijk over zichzelf. Dat heeft tot gevolg dat cijfers uit enquêtes over relationele of seksuele voorkeur niet altijd even betrouwbaar zijn. Bovendien komen gedrag en zelfdefiniering niet systematisch overeen. Peilingen naar seksueel gedrag, naar seksuele gevoelens of naar jezelf benoemen als homo, lesbienne of bi, leveren telkens andere cijfers op. Onderzoek van de Vakgroep Sociologie van de Gentse Universiteit leert dat 5% een realistische gemiddelde schatting is. Dat cijfer staat voor ongeveer een kwart miljoen Vlamingen. Diverse internationale onderzoeken spreken over schattingen van 5 à 10%.

Verder blijkt dat tussen de 10 en 20% van de bevolking rechtstreeks te maken heeft met homoseksualiteit, omdat iemand in de directe omgeving homo of lesbisch is. Een ander opvallend cijfer is dat het besef of iemand holebi is, op vrij vroege leeftijd ontstaat. Ongeveer 60% van de Vlaamse holebi's weet voor zijn of haar 19e levensjaar hoe de vork aan de steel zit. Daartegenover staat dat een aanzienlijke groep van 40% pas na de negentiende verjaardag zich bewust wordt van zijn of haar holebiseksualiteit. Het slechte nieuws is dat volgens een enquête één op drie jonge holebi's ooit rondloopt met het idee zichzelf te doden. Een kwart van de jonge lesbiennes ondernam ooit een zelfmoordpoging, bij de jongens probeerde één op acht zich van het leven te benemen. De cijfers tonen aan dat een doordacht beleid kan helpen bij de zelfaanvaarding en maatschappelijke aanvaarding van holebi's.

De jongste jaren is de maatschappelijke positie van holebi's ontegensprekelijk gevoelig verbeterd. De kroon op het werk was de invoering van het homohuwelijk op 30 januari 2003, waardoor personen van hetzelfde geslacht voortaan een volwaardig partnerschap voor het leven kunnen afsluiten. Toch is het werk niet af. Holebi's stoten nog steeds op vooroordelen, onbegrip en wettelijke problemen en ongelijkheden.

Zoals in het verleden wil de VLD een mentale voortrekkersrol blijven spelen om holebi's gelijke

kansen te bieden in onze maatschappij en holebiseksualiteit als maatschappelijk gegeven bespreekbaar en aanvaardbaar te maken. Om dat doel te bereiken zijn een aantal beleidsopties en maatregelen noodzakelijk die zowel op het federale als het regionale beleidsniveau moeten worden ingevoerd. Dit voorstel van resolutie concentreert zich vanzelfsprekend op het Vlaamse aspect, met bijzondere aandacht voor sensibilisering en beeldvorming, wetenschappelijk onderzoek, een gerichte aanpak naar specifieke groepen van holebi's en de ouders van holebi's binnen een algemeen beleidskader van gelijke kansen, alsook preventie van aids en SOA's.

De algemene aanvaarding van homoseksualiteit in de maatschappij is fundamenteel. Hokjesdenken moet worden vermeden. Wanneer holebi's worden beschouwd als deel van de maatschappij verdwijnt de behoefte om zich terug te trekken in hun eigen leefwereld. Eigen feestjes, een homoseksuele vriendenkring, eigen sportverenigingen, eigen hotels enzovoort, het hoort erbij, maar als 'way of life' is het niet de aangewezen oplossing om de integratie van holebi's in de maatschappij te bevorderen.

Het is van fundamenteel belang het begrip holebiseksualiteit op een juiste manier te definiëren en te interpreteren. Belangrijk is dat mensen inzien dat een homoseksuele relatie evenals een heterorelatie een duurzaam en monogaam karakter kan hebben. Uitbreiden van de kennis over holebiseksualiteit is het beste wapen tegen discriminatie en vooroordelen. Daarom moet het wetenschappelijk onderzoek over het fenomeen worden aangemoedigd. Vooral de vraag of holebiseksualiteit genetisch bepaald is, moet kunnen worden uitgeklaard. Indien dat het geval is, verdwijnt elke grond tot discriminatie. Maar ook sociologisch onderzoek over holebi's (wie zijn ze? wat doen ze? hoe leven ze? enzovoort) is noodzakelijk om hun leefwereld beter te begrijpen. Dergelijk onderzoek kan een belangrijke insteek vormen om een gelijkekansenbeleid te voeren voor de doelgroep van de holebi's.

Over holebi's wordt te veel in clichés gedacht en gehandeld. Holebiseksualiteit staat niet gelijk met losbandigheid of goedkope kitsch. In die optiek is een evenement als de Gay Pride, dat anno 2005 aan zijn tiende editie toe is, een tweesnijdend zwaard. Enerzijds is het een noodzakelijk forum om aandacht los te weken voor andersgeaarde mensen, maar anderzijds bevestigt de minderheid

die in excentrieke outfits op praalwagens staat te dansen een clichébeeld dat afstompnd kan werken bij sommige hetero's én holebi's. Het spreekt voor zich dat media hun berichtgeving graag kruiden met dergelijke sensationele beelden. Het zou een stap vooruit zijn wanneer de Gay Pride in al zijn facetten zou worden getoond en de nadruk niet zou liggen op de meest opzichtige minderheid. Een recent voorbeeld van genuanceerde, serene en niet op sensatie gerichte beeldvorming vormt de lesbische relatie tussen Ann en Manon in de één-soap 'Thuis'. Eerder was een serie als 'Queer as Folk' baanbrekend.

Bekende Vlamingen die de roze beweging steunen kunnen daarmee een fundamentele bijdrage leveren aan de zelfaanvaarding van holebi's en hun aanvaarding door hun familie en de maatschappij. De outing van BV's kan daarbij helpen. Wanneer deze outing vrijwillig gebeurt, kan dit enkel worden aangemoedigd. Het voorbeeld van Will Ferdy blijft het meest spraakmakend. Toch mag er op bekende mensen geen druk worden uitgeoefend om uit te komen voor hun geaardheid. Wanneer bekende persoonlijkheden tegen hun wil door anderen worden geout, moet zoiets scherp worden veroordeeld.

Naast de outing van bekende mensen, kan de actieve steun van niet-homoseksuele BV's zeer belangrijk zijn. Holebi's zijn door de bank genomen meer dan gemiddeld cultureel onderlegd. Sommigen kijken op naar bepaalde artiesten. Wanneer zulke artiesten zich uitspreken voor de aanvaarding van holebiseksualiteit, kan dit bij iedereen leiden tot meer begrip en aanvaarding van het gegeven. Wat bijvoorbeeld de Vlaamse zangeres Liliane Saint-Pierre terzake doet in Vlaanderen mag baanbrekend worden genoemd. Met liedjes als "Sasha" en "Het verschil" heeft zij het gegeven 'anders geaard zijn' bezongen. Tegelijk wendt zij haar bekendheid aan om respect te vragen voor holebi's en patroneert ze de Gentse vereniging van ouders van holebi's.

Voor de overdracht van kennis over holebiseksualiteit is een belangrijke taak weggelegd voor het onderwijs. In de eerste plaats wordt gedacht aan seksuele voorlichting binnen de lessen biologie, maar dat volstaat lang niet. Voor het onderwijs is een veel bredere, horizontale taak weggelegd. Binnen de lessen geschiedenis zou zoiets als 'de geschiedenis van de holebiseksualiteit' kunnen

worden opgenomen. Holebiseksualiteit is immers van alle tijden. Het is dan ook belangrijk te weten hoe die maatschappijen toen én vandaag tegen het gegeven aankeken en ermee omgingen: van de klassieke 'Griekse beginselen' over de vervolging van homoseksuelen tijdens het Victoriaanse tijdperk tot het homohuwelijk vandaag. Maar ook de godsdienstige, culturele (literatuur en films over holebiseksualiteit, de gay-muziek enzovoort) aspecten van homoseksualiteit kunnen in de daartoe bestemde lessen ter sprake komen.

Ook de algemene verspreiding van kennis over holebiseksualiteit moet worden bevorderd. Zo is het van belang dat openbare bibliotheken beschikken over een voldoende uitgebreide collectie literatuur over holebiseksualiteit en de bekendste periodieke publicaties van holebi-organisaties ter beschikking kunnen stellen van hun lezers.

Positieve discriminatie of het opleggen van quota zijn niet de beste beleidsinstrumenten om een gelijkekansenbeleid te voeren. Dat geldt ook voor holebi's. In tegenstelling tot bijvoorbeeld allochtonen, vrouwen of ouderen, is de subgroep van holebi's minder zichtbaar en bijgevolg moeilijk af te bakenen. Tevens balanceren deze instrumenten op het randje van de bescherming van de privacy bij het in kaart brengen van de doelgroep. Van werknemers die gaan solliciteren bijvoorbeeld kan bezwaarlijk worden verwacht dat zij verplicht worden om hun geaardheid kenbaar te maken.

Anderzijds is de VLD wel voorstander van een gelijkekansenbeleid. De VLD heeft op Vlaams niveau zijn medewerking verleend aan het decreet inzake de evenredige arbeidsparticipatie. De Vlaamse Regering heeft echter bij de afbakening van de prioritaire doelgroepen de holebi's niet behouden. Desondanks dringt de VLD aan op een bijsturing van deze beslissing met het oog op het voeren van een uitgebalanceerd beleid ten aanzien van holebi's op de werkvloer. Wat dat betreft, is uit de recente SERV-studie 'Holebi's en de arbeidsmarkt' van 13 april 2005 gebleken dat nog steeds een grote groep van holebi's hun seksuele voorkeur verzwijgt op het werk. Voor velen is dat veeleer een negatieve keuze. De vaststellingen dat één op de vier holebi's ooit een vijandige houding heeft ervaren op de werkplaats en 16% beweerde de laatste vijf jaar het slachtoffer te zijn van fysiek of verbaal geweld, zullen allerminst bevorderlijk werken voor het outingproces. Anderzijds – en

dat is hoopvol – stellen vele holebi's dat de reacties op hun outing op het werk uiteindelijk positiever, of minder negatief, waren dan wat ze hadden verwacht. Velen vinden het dan ook spijtig dat ze de stap niet eerder hebben gezet. Bovendien blijkt uit onderzoek, uitgevoerd door Vincke in 1999, dat ongeveer 60% van de respondenten er zeker van was dat de collega's hun seksuele voorkeur kennen. In vergelijking met 1991 is dat een positieve evolutie, toen amper een derde van de werkgevers en 40% van de collega's op de hoogte waren. De basis blijft alleszins het creëren van een bedrijfssfeer waar homoseksualiteit op een normale manier wordt geïntegreerd in de algemene bedrijfscultuur. Niemand hoeft te koop te lopen met zijn geaardheid, maar niemand mag leven met de angst om voor zijn geaardheid uit te komen, laat staan er hinder van ondervinden bij de uitoefening van zijn of haar baan of in de omgang met collega's. Om die ambitie te bereiken, mogen van werkgevers of hun organisaties inspanningen worden verwacht om alle werknemers te sensibiliseren zich tolerant te gedragen ten aanzien van homoseksuele collega's en hen op een gelijke manier te behandelen als hun hetero-collega's.

Holebi's vormen een heterogene groep naar leeftijd, geslacht, burgerlijke staat (gehuwd, ongehuwd, met kinderen met een hetero-partner, kinderen via adoptie) of afkomst. Een gedifferentieerde aanpak binnen een algemeen beleidskader kan problemen gericht aanpakken.

Een groeiende groep vormen de oudere holebi's. Voor hun specifieke behoeften moeten er oplossingen worden uitgewerkt. Evenwel moet ook hier een mogelijke ghettovorming worden vermeden. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling om 'roze' bejaardentehuizen op te richten en al evenmin een vooraf bepaald quotum van kamers in RVT's voor te behouden voor oudere holebi's. Oudere holebi's moeten integendeel aanvaard worden in gewone rust- en verzorgingsinstellingen. Het zal de nodige sensibiliseringsacties vereisen om bejaarden genuanceerd te leren denken over homoseksualiteit. Van de rust- en verzorgingsinstellingen mag worden verwacht dat zij een holebivriendelijk beleid voeren. De overheid kan via een gerichte preventiecampagne de zorgverleners bewust maken van de groeiende groep oudere holebi's.

Eenzelfde uitdaging geldt voor de allochtonen. Hier doet de moeilijkheid zich voor dat velen problemen ondervinden door hun geloof. Het is niet de taak van de overheid om zich in te laten met kerkelijke aangelegenheden, maar een actieve samenwerking tussen de overheid, de holebi-organisaties en de allochtone gemeenschap kan in dezen constructief zijn. Intussen bestaan gelukkig al roze organisaties voor allochtonen, die dienst kunnen doen als aanspreekpunt voor de opvang, begeleiding en belangenverdediging van allochtone holebi's.

Een derde doelgroep vormen de gescheiden holebi's met kinderen. Wanneer iemand zijn homoseksuele geaardheid ontdekt tijdens een huwelijk met een persoon van het andere geslacht of er pas na jaren durft voor uit te komen, heeft dit niet alleen een zware impact op het leven van de betrokkene zelf, maar ook op dat van zijn partner en de kinderen. Vooral wanneer er kinderen in het spel zijn, is een goede opvang van zowel de beide partners als de kinderen en zelfs de ouders van de partners cruciaal om sociale drama's en vechtscheidingen te vermijden.

Steun vinden bij de thuisbasis is een belangrijk gegeven in het aanvaardingsproces van iemands seksuele geaardheid. Voor de zelfaanvaarding van holebi's is het thuismilieu van onnoemelijk belang. Nochtans vormen de ouders van holebi's, zij die één van de belangrijkste steunpilaren voor holebi's kunnen zijn, een vergeten groep. De outing bij ouders en familie vormt voor veel holebi's de grootste moeilijkheid. Ook voor de familie zelf is omgaan met de holebiseksualiteit van één van de kinderen moeilijk. Daarom is een goede opvang en begeleiding van ouders van holebi's cruciaal, evenals de opvang van de jonge holebi's zelf. Op dat laatste vlak verrichten vrijwilligers van een aantal roze groeperingen en een aantal huisartsen schitterend werk, maar de ouders blijven nog te veel in de kou staan. In Gent bestaat er weliswaar een hulpgroep voor ouders van holebi's, maar een dergelijk initiatief is helaas nog niet voldoende verspreid in heel Vlaanderen. Dat gebrek aan begeleiding leidt nog al te vaak tot situaties waarin jongere holebi's op onbegrip stoten bij hun ouders, broers of zussen met nodeloze ruzies of verwijten en een stijgende onzekerheid over zich-

zelf als gevolg. De oprichting van hulpgroepen van ouders, eventueel in de schoot van bestaande roze groeperingen, zou een positieve stap betekenen.

Veilig vrijen is in eerste instantie een morele plicht en de verantwoordelijkheid van ieder individu. Van zowel holebi's als hetero's mag de overheid eisen dat ze voldoende verantwoordelijkheidszin aan de dag leggen om noch zichzelf, noch hun partners aan risicogedrag bloot te stellen. Helaas is de werkelijkheid anders en weten we dat risicogedrag – bewust, uit onwetendheid, uit onachtzaamheid, om andere redenen of zelfs te goeder trouw – een feit is. Door de betere medicatie om aids af te remmen en de vele campagnes over veilig vrijen, treedt bij een aantal mensen een zekere condoommoeheid op. Deze condoommoeheid moet krachtig worden tegengegaan. Enerzijds moet de overheid voldoende middelen vrijmaken voor het medisch wetenschappelijk onderzoek om de strijd tegen aids en andere SOA's op te voeren. Maar anderzijds mag het geld niet in een bodemloze put terechtkomen. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Toch zijn de 'zet 'm op'-of andere sensibiliseringscampagnes nog lang niet overbodig geworden.

Herman SCHUEREMANS

Margriet HERMANS

Marleen VANDERPOORTEN

Sven GATZ

Dominique GUNS

Annick DE RIDDER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op het decreet van 8 mei 2002 op de evenredige participatie op de arbeidsmarkt, de federale antidiscriminatiewet van 25 februari 2003, de Europese non-discriminatie richtlijnen 2000/43 en 2000/78 en CAO nr. 38quater van 19 juli 1999, verbindend verklaard door het KB van 31 augustus 1999;
- overwegende dat de algemene aanvaarding van holebi's en holebiseksualiteit in onze maatschappij van fundamenteel belang is en de aanvaardingsproblematiek een genuanceerde discussie en aanpak behoeft;
- overwegende dat de kennis over holebi's en holebiseksualiteit systematisch moet worden uitgebreid en wetenschappelijk onderbouwd, en dat het de opdracht is van de overheid gelijke kansen te garanderen aan iedere burger;
- overwegende dat meer kwantitatieve gegevens over holebi's noodzakelijk zijn, zij vormen immers nog steeds hoofdzakelijk een onzichtbare minderheid in de samenleving;
- overwegende dat positieve discriminatie, noch het instellen van quota wenselijk zijn, maar ten aanzien van holebi's wel een gelijkekansenbeleid met respect voor hun privacy moet worden gevoerd;
- overwegende dat het onderwijs een cruciale rol speelt in de overdracht van kennis over holebi's en holebiseksualiteit, en een sociale functie heeft voor de aanvaarding van jonge holebi's;
- overwegende dat ongenueanceerde en op sensatie gerichte berichtgeving over holebi's in de media een clichébevestigend effect heeft;
- overwegende dat de werkvloer het terrein bij uitstek is waar holebi's hun seksuele oriëntatie verbergen en holebi's, ondanks het bestaan van het decreet op de evenredige arbeidsparticipatie, nog steeds worden geconfronteerd met discriminatie op het werk;
- overwegende dat een algemeen beleidskader ten aanzien van holebi's noodzakelijk is, waarbinnen een gedifferentieerde benadering van doelgroepen zoals ouderen, allochtonen of gescheiden holebi's met kinderen, de problemen gericht kan aanpakken;
- overwegende dat holebiseksualiteit niet mag worden vastgepind op het seksuele aspect, maar desalniettemin permanente aandacht voor de preventie van aids en SOA's noodzakelijk blijft;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° via het opdrijven van de inspanningen voor wetenschappelijk onderzoek en andere kennisvergaring over holebi's en holebiseksualiteit de algemene aanvaarding van holebi's en holebiseksualiteit te bevorderen, en de doorstroming van deze kennis naar het brede publiek te vergroten;
 - 2° de overdracht van kennis over holebi's en holebiseksualiteit via het onderwijs horizontaal aan te pakken. Concreet moet de kennisoverdracht verder reiken dan de kennis over het biologische, maar moet ook aandacht worden besteed aan de historische, culturele, godsdienstige, maatschappelijke en andere aspecten in de leervakken die zich daartoe lenen;
 - 3° de schooloverheden te sensibiliseren om onbegrip of zelfs expliciete afwijzing van holebi's door collega-leerkrachten en de directie tegen te gaan;
 - 4° erop toe te zien dat openbare bibliotheken beschikken over een voldoende uitgebreide collectie literatuur over holebiseksualiteit en de bekendste periodieke publicaties van holebi-organisaties ter beschikking stellen aan hun lezers;
 - 5° via overleg met de vertegenwoordigers van de audio-visuele media en de geschreven pers een serene, genuanceerde en informatieve berichtgeving en beeldvorming na te streven over holebi's en holebiseksualiteit;

- 6° werkgevers of hun organisaties in het kader van de evenredige arbeidsparticipatie aan te moedigen om zich tolerant op te stellen ten aanzien van anders geaarde werknemers, hen zowel bij sollicitaties, als tijdens de uitvoering van hun functie en bij eventuele ontslagen op een gelijke manier te behandelen als hun hetero-collega's. Tevens wordt van hen verwacht dat ze holebiseksualiteit op een normale manier integreren in de algemene bedrijfscultuur. Het voeren van of aanzetten tot acties van positieve discriminatie of het instellen van quota moet daarbij worden vermeden;
- 7° binnen een algemeen beleidskader voor holebi's een gedifferentieerde aanpak uit te werken ten behoeve van bijzondere doelgroepen, zoals ouderen, allochtonen en gescheiden holebi's met kinderen, onder meer door er bij rust- en verzorgingsinstellingen op aan te dringen een holebivriendelijk beleid te voeren en via een gerichte campagne zorgverleners bewust te maken van de groeiende groep oudere holebi's;
- 8° bijzondere aandacht te besteden aan de opvang en begeleiding van ouders van holebi's, onder meer door het aanmoedigen van de oprichting van hulpgroepen van ouders van holebi's, eventueel in de schoot van bestaande roze groeperingen;
- 9° alle holebi's en hetero's op hun individuele verantwoordelijkheid te wijzen om hun seksualiteit op een veilige manier te beleven, alsook een preventief beleid te voeren dat condoommoeheid bestrijdt via sensibiliseringsacties.

Herman SCHUEREMANS

Margriet HERMANS

Marleen VANDERPOORTEN

Sven GATZ

Dominique GUNS

Annick DE RIDDER
